

სახალხო ფურცელი

საქართველოს საბჭოთაო
საქართველო

გამომოს № 475

ღამაგაჰოს № 85

კვირა, 10 იანვარი 1916 წ.

137/3 № 2804

ჩვენი მხატვრები

საქართველოს საბჭოთაო საქართველო

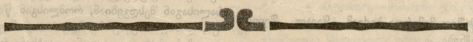
სოფლის დუქანთან.

ნახატი ალ. შრეგლიშვილისა.

ინსტრევა და იღუწება ნაღფურღება ყველაფერი,
ჭვენილ მარტო სისხლის ტბა სხანს და უაზრად შუბთა წვერი.
ეს და არე-მარეს ჰბურაის ცხენია ნატერუალის მტვერი,
კაცი სხედალ ვაღაქმნლა და გამზღარა თავის მტერი.

ალარაფრად შიანია მისხა თუ ეგრეც სხვისი,
აეგრანებს რაც კი ხვდება—ალბად ეინი არის მისი,
და თუ ყველას არ აქვს ვაჟლი შუეთესი სხვა მერმისი
მაშინა სჯობს გასწყდეს ერთად წათ თესლი და გასაყისი.

შოთა შლგინელი.

სამსჯმადიანო საქარტველოში

(დასასრული *)

სიუპარული სიკვლილა უკლიჩაისა

ნოვლა დ. მერეთოვსკისა.

(დასასრული *)

თუმა შუალამე გადაცილებული იყო, მათვის მინც ეცვიდა: შიკრიკებს ელოდა კოსტანტინეპოლიდან მომავალ ხომალდების შესახებ. ხმები დადიოდა, რომ მრავალი ნავ-ხომალდი დაამსხვრია გამგებულმა გრივალმა ლივორნის სანაპიროებთან და მათთვის ეშინოდა, მის ხომალდთაც არ მოსწოდებოდა უბედურება. ლოდინში მოშინებებდა და წითელი, კორფლიანი და რძესავით თეთრ კბილებიანი მსახური ნენია ყვირულს უწევდა ცეცხლზე. მთელი სიცოცხლე უცლოდ გაატარა ბიძია მათომ, მაგრამ მსახური ქალი კი ყოველთვის ახალგაზდა ჰყავდა, და საღამოს სამზარეულოში ბუხარს მოსჯლოდა, რადგან სხვა თიახებში ცოლდა. სახელები გადაკარწყებულნი და წითლად გაყინვლებული ნენია დადარა ცეცხლზე ატრიალებდა მამფრებე წამოაგებულ ყვირულს და ცეცხლის მიხარული ალი თაროზე ჩამოშრებილები თიხის მარწყინებე კოთინებსა და თევშებზე ელვარებდა, რომ მათვის უკრადლებდა რაღამაც მიიპყრო და მიმართა:

— ნენია, გესმის?

— ქარია... არ წავალ კარის გასაღებად... უშიშოდაც სამჯერ წყვერტუნდი დღეს ბაზარში.

— რის ქარია? კარებს ურაკუნებს ვიცი. ეს უთუოდ შიკრიკი იქნება. წადი, კარი გაუღე.

უზარმაზარი ნენია ზარმაცად მიბიჯებდა ფეხებს ხის კიბებზე და ბიძია მათეო კი ზევიდან უნათებდა გზას.

— ვინა ხარ? — შეეკითხა მსახური.

— ეს მე ვარ... მე... ჯინვერა ალმიერი! — უბასუბა ოდნავ გასაგონი ხმით.

— იესო, იესო! ჩვენთან არს ღმერთი! — წაილულულა ნენია; მუხლი მოკვეთა და კიბის მოაჯირის მოკიდა ხელი და დაეყრდნო, რომ არ დაეცეხულიყო. მესერ მათეო გაფითრდა, კინაღამ ხელიდან გაუფარდა სახთლო.

— ნენია, ნენია, ჩქარა გამოილე კარი! — ეცვრებოდა ჯინვერა, — შეიშვი სახლო, ვიყინები... გადვალ კი ბიძისა, რომ მე ვარ.

მსახური ისე ამოვარდა კიბებზე, რომ საფეხურებმა კრილი იწყეს.

— ესეც თქვენი შიკრიკი! თუ არ გინდოდეს ქირია... გირჩიეთ, მესერ მათეო, დაძინეთ მე თქმი, ვით კეთილ ქრისტიანს შეეფერება... აი, აი, აი... კიდევ არაყუნებს, გესმით? საწყალი სული, ვერ იხევენებს, ჰყვენის გულსაკლავად. უფალო გაცხობენ და შევიწყვალენ ცოდვლინი წმინდაო ლაგერტი, ევედრე ღმერთს ჩვენთვის!

— იცი რა, ნენია, — მოშთ მიმართა ბიძიამ, — წავალ, შეიბტყობა, ახლებდა. ვინ იცის, იქნება...

— ეს-ლა მაცვლა, — იცვლა ნენიამ და ხელი-ხელს შემოპყრა — რა გმირი თქვენა ხართ? მერე, იმედო გავეთ, რომ სახლო შემოგიშვებთ? თქვენც ხომ არ მოგსურებებთა საიჭიკსენ გამგზავრება? რა გქირთ წასსვლელო, იჯექით მანდ, სანამ უარესი არ დაგმართონაო.

თაროდან ააზმის წყალი ჩამოიღო და კარებს ასხურა ნენიამ, კიბეს, სამზარეულის და თეთრ მათოსაც. მათეო აღარ გამოეკამათა ჰქვიან მსახურს, რადგან დარწმუნებულნი იყო, რომ მან უკეთესად იცვლა, როგორ უნდა მოექცე მოიქნებათ. მან მაღლა ჩაიკითხა ნენიამ:

— ღმერთი იყოს შენი შემწე, კურთხეული სული — დაუბრუნდა — შენს სამყოფოს, მეუფე დავამცილებებს მართალთა შორის. — ჯინვერამ მკაფიოდ გაიგო, რომ მიცვალბული უწოდეს, რომ აღარავითარ სიტყვებს არ უნდა მოელოდეს მათვან, წამოდგა ღონემიხილი და წაფრთხატა და სხვა თავშესაფარის საძებლად.

გაყინულ ფეხებს ძლიერკოვობით ამოჯებდა, მაღლიწა, როგორც იქნა, მიერე უქანდებ, რომ მიცვალბული უწოდეს, რომ მიცვალბული უწოდეს, რომ მიცვალბული უწოდეს.

ფლორენციის სინიორის მდივანი გრძელ ფილსოფიფერ ეპისტოლესას სწერდა ლათინურად თავის მგებარ-მეცი დელი უზერტის მილანში, ძველი დროის ბუხათა ისეთსავე თავყანსკემელს, როგორც თეთრომ ფრანსუკი იყო.

ის იყო დაიწყო მესერ ფრანსუკომ ღვთისმეტყველების მსოფლმდიველობით მეტფასიხობის ანუ სულთა იმ ქვეყანად გადასახლების მოილოებების განხილვა, — რომ ოდნავ რაჟერე მოისმა კარებზე. წარბები შეიჭმუნა, რადგან საშინლად ეზარებოდა ხმაურობა და განზრახ მშვიდი და წყნარ ღამეს ირჩევდა საშუალო.

მინც მუხამოვდა ფანჯარის, გაალო, გადინდა ქუჩაზე და ღამის წყვილდში გაარია სუდარაში გამოხვეული ჯინვერა.

უკებ დაიწყებდა მიერენე ძველი ფილოსოფოსები; ისე სწრავად მიზურა ფანჯარა მესერ ფრანსუკომ, რომ სიტყვის თქმაც ვერ მოასწროა ჯინვერამ; ვით ნენიამ, ფრანსუკომაც დაიწყო პირაჯერის წერა და Ave Maria-ს ჩერსული.

მაგრამ ჩქარა მოიკიბა გონება, თეთრონე შერცხვა თვისი სულმოკლეობისა, მოაგონდა, რასაც ამტკიცებენ მიცვალბულთა მოხვედრების შესახებ ალექსანდრიელი ნეოპლატონიკები პროკლე და პორფირი, რომ საშუალო და ორმაგი გიშის არსებანი არიან დემონნი, დედამიქსა და ცას შუა სტეორებზე, ხან კეთილი განზრახვით, რომ იწინასწარმეტყველო, ხან კი ბოროტი მიზნით, რომ შეაძრწუნოს ადამიანი, შემოსებანი გამსკერავლი სხეულთი, ვინმე მასობოლ მიცვალბულის სახით დეტვიან დედამიქსზე და, ერთთა აზრით, სიტყვის მიერ შეტყმულუ ჰაერის ნილთა სტეკიისაგან წარმოიშვებანი, მეორეთა შეხვედრებით კი — ცეცხლის იმ უფერი გამსკერავალი მასალისაგან შეხვედრებიანი, რომლისაგან წარმოიშვებანი ან ქვეყანად მყოფი, დაბალ საფეხურზე მდებარი, განიერთა და არა განიერთა ცნობელების, მოზარდი სული. გაისხენა-რა ყველა ეს და ნათლად გაიარეკილო ლოგოფორი და საბუნებისმეტყველო საბუთები შემოქმედებული,

*) იხ. სურათებიანი დამატება № 83.

რამაც უწინ ისე შეადგინა, — მტერი ფრანგისკენ გული დიმიშვილი, ხელახლა გააღო ფანჯარა და მტკიცე კოლოთი წარბისთავა:

— ვინც არ უნდა იყო, სული ზეციერი თუ მიწერი, — დაბრუნდი იქ, სიდანაც ილტვი, რადგან უშედეგოდ სცილობდ ისეთი აღდამიანის შეძრწუნებას, ვისა გაიწმეცე უმაღლესი ფილოსოფიის ნათლთაა გაბრწყინებული. შენ არ ძალგის აკეთებ ჩემი სულიერი და განგებრივი თაღლი. მაშ დაბრუნდი მშვიდობით აიღის თითა შინა, მიცვალბებლთა — შენს სამკვიდრებელში.

დახვარა დაწვარა და გადაწვევტრა, რომ აღარ გავიო, თუნდ მოჩვენებათა მთელ... ლღვიონს დაწვარა კარები ზეციერი.

ჯინევრამ განაგებო გზა და რადგან მიასლებული იყო ძველ ბაზათთან, აშკარად შენიშნა დღის სახალი.

მონნა ურსულა მკაცრა, სახმერტობა და მარხულობით დასუსტებულ ბერი ფრა-ჯიაკომოსთან ერთად მუხლმოდრეკილი გვედრებოდა ჯვარცმულს. შიშით აღსაყვ თვალები მიპყარო ბერს.

— როგორ მოვიქცე, მამაო? მომეხმარეთ. დავცარვე სულიერი სიმშვიდე, აღარ შემომიღან ლოცვა. შეიინა, უარყოფი დმერბმა და ჩემი სულიც დაღუპულია...

— მძირაბილდებე უფალსა ყოველთვის, — ურჯავდა ბერი, — ნუ სკოდავ დმერბს, დაახმე ილტვირებული ხორცის ხმა, რადგან ახელისმდმი გადაჭარბებული სიყვარული ხორცის მიერ არის აღმოწვეული და არა სულსაგან. იმშუქებად და ცრემლი აფრქვევი არა იმიტომ, რომ მოკვდა იგი ხორციელად, ილტვი იმის სულს საცხოვნებლად, რომ მოუწინაინებელი, ცოდეებით აღსაყვ არ წარსდგეს უმღლესი სამსჯავრის წინაშე.

ამ დროს კარბის რაჟერი მოიძის.

— დედა, დედიკო, ეს მე ვარ... სახლში შემიხვე ჩქარა!

— ჯინევრას... — წამოაიკივლა მონნა ურსულად და უნდა გავქეულიყო კარბის გასაღებად, მაგრამ ბერმა შეგერა:

— სად მიხალა, უგუნდო! მკვდარი წყნე კუბოში შენი ასული და მეორედ მოსაღმდე არ აღსდგება. ბოროტად გამოი გცდის ასლისი სახელით, სისხლისა და ხორცის ხმით, მოინანიე, ილოცე ილოცე, სანამ დროა შენათვისა და ცოდვილი ჯინევრას სულსათვის, რომ ორნივე არ დაიღუპნეთ.

— დედა, ნუ თუ არ გეგმის, ნუ თუ ვერ მიკინ ხმაზე? ეს მე ვარ ცოცხალი და არა მკვდარი...

— გაიშვით, მამაო, ნუ მიუქრთ...

ფრა-ჯიაკომომ ხელნი აღაძგარო ზეცად და მიმართია:

— წაიდ და გახსოვდეს, — ამ დღიდან ღუბავ არამც თუ შენ თავს, ჯინევრას სულსაც კი. იყავით წყვეული ღვთის პირისაგან აქაც და იმ ქვეყნადაც.

ამ დროს ისეთი მძელვარება იხატებოდა ბერის სახეზე, ისეთ ცეცხლს აფრქვევდნ მისი თვალები, რომ უწილი მოცული შერტოდა მონნა ურსულა, გუნჯული დაიკრბა და მუხლებზე დადგა მის წინ ქანც მიღვიული.

ფრა-ჯიაკომო მიბრუნდა კარბისკენ, პირჯვარი ვადასახა მონნა ურსულას და წარბისთავა:

— სახელთა მამისა და ძისათა და სულისა წყიდისათა! ჯვარცმულის უმანკოდ დანთხული სისხლის სახელით მოგმართავ — მოგვმორდი, ცოდვილო; წმიდა არს სამყოფო ჩემნი. უფალო, ნუ შეგვიფან განსაიდელსა, არამედ გვიხსენ ჩვენ ბოროტისაგან.

— დედა, დედილო, შემიბრალე ვკვდები...

მონნა ურსულა შეკრთა, ხელები ვაიშვარა ასელისკენ, მაგრამ მათ შორის სადელით შეტყარებოდა ბერი იღავ.

ჯინევრა სიკვდი მიწავე და მიხედა-რა, რომ იყინებოდა, მუხლები მოქკეცა, ხელენი შემიბიება, დაბლა დახარა თავი და გადასწვეტრა ყოფილყო ისე, სანამ არ მოკვდებოდა. მკიცვალბებულნი არ უნდა უბრუნდებოდნენ ცოცხალით, გაიფრქვა და იმავ წუთს ანტრონი მოაოგნა: „ნუ თუ ანტი ის მიმიღებდა? — წინეთაც მოაოგნადა ყოფილი მიგუნდო, მაგრამ სინდისი და სირცხვილი აკავებდა, რადგან სხვისი ცოლი იყო და მარტოდ არ უნდოდა მასთან მისკლა ისიც დაშით. ენლა კი, როდესაც ცოცხლებსითვის უყვე აღარ არსებობდა ჯინევრა, განა სულ ერთი არ იყო?“

მთავარ ჩაქვდა; თოვლით დაფარული მთანი ელვარებდნენ რიკარგის მოახლოებაზე. ჯინევრა მოსკლდა მშობლის სახლს. ნათესავთაგან ურავყოფილი უტყობთან ეტიბოდა თამუშასავარს.

ლამპარის სინათლეზე მთელ იღებს მუშობდა მესერი ანტრონი თვის სახელისწოდ პირტე ვეკისი ახლო — ჯინევრას ქანდაკის გამოცვალა სურდა წმიდა სათნოსაგან. არც კი შეუმჩნევია, როგორ გარბობდა დრო და ფანჯარის რკალს მიმებში როგორ შეთანათა შამბრის სურშმა რიკარგემა. მხატვარს მოწვევი ეხპარებოდა, ჩვილმეტრი წლის კბზე, ქერა თმანი და ქალწულებით ღამაში ბარტოლინი.

ანტრონი უწინარად განავებობდა მუშაობას. ეგონა მკვერეთით აღადგენდა და ახალს, უყვედა სულს ღამარავდა ჯინევრას ქანდაკს; დაბლა დახირო წამწმინდა გახალს შამბრისგან, გულცი თითქოს უტემსო და თბილა სისხლი დათამაშებდა საფეთქლებში.

გათათავა მუშაობა... ჯინევრის ბავთვა ხედა უზარო ღიმილის გამოყვანა-ლა უყვდა, რომ კარბის რაჟერი მოიძის.

— ბარტოლინი, ვაღუე კარა, — სთხოვა ანტრონი.

— მიწავე კარებს მიუხალვდა და წყვეტითა:

— ვინა ხარ?

— მე ვარ ჯინევრა აღმორი, — უპასუხა მიწვეტილი მამხამ. ღამის სიოს შროალებით მოიძმა ჯინევრის ხმა.

აკაცვალბელი და გაფთხებული ბარტოლინი სახელისონს მეთერე კეთისძვე გაეცნა.

— მიცვალბებო... ლულულებდა ბარტოლინი.

ანტრონიმ იღვიო შეყვარებულის ხმა, ეცა ბარტოლინის და ხელღიან გამოგლოჯავა გასაღები.

— მესერი ანტრონი, გონს მოიდი, რას საიბანებო? — ემუდარებოდა მოწვევი და ცბილები უყვადებდა შიშით. ანტრონი კარბისკენ გაეცნა, ვაღო და უგმარებოდა დაეცული ნახა ჯინევრა: სუდარა თვითრად ელვარებდა განთიადის გამო და თმა უკვე დარეყოფილიყო.

მაგრამ არ შეშინებია კი... სიბრალულით იღვიოს მისი გული.

აღერითი მოხუცა და ხელში აყვანილი... სახლში ბაილებზე დაწვინა, დაახვარა საუკეთესო ხალისები, რამდენიც კი მოეცებოდა, ბარტოლინიმ სახლის ბატონი მოხუცე დიასახლისთან გაეცნა, ღვინა გაათხო და თვის ხელით ასეა ჯინევრას. თავისუფლად ამოსუნთქვა და თუშეცა ჯერ ღამარა კი არ შეეცნო, თვალები მაინც გაახილა. სიხარულით აღვიოს ანტრონის გული.

— ახლავი, — ამ დათახლო... იმეორებადა წამდაღუწვი და დაფუსტეს და თახშინი, — ათი სახალისი მუვა და ყველაფრის გამოყვარებით... მხოლოდ ნუ დამებდურებო, მაღონნა ჯინევრა, რომ ასეთი უწესებობა ჩემსა...

სირცხვილით წაიღებოდა ანტრონი, რომ უწესებობა სუფვედა მის სახელისონს; ვეტიდან კალათი ჩამოშვმა, ფულები ამოიღო და ბარტოლინის გედაცა ხორცის, ზურის და მწვანელებულობის საყიდლად და, როდესაც დიასახლისიც შემობრბანდა ამაყად და მზრუნველობით, თითქო საქმე ანტრონის სიკიცხლს შეეხებოდა, ქათმის ცხელი წვენი შეეცეტა მდგმრბინ.

მოწვევი ქუდმავლეკილი მიბრბოდა საყიდლებისათვის. დედაბერი ქათმის დასაღვად წავიდა; ანტრონი დ ჯინევრა კა მარტონი დაიბინენ.

ჯინევრამ მოიბში თავისთან და, როდესაც ანტრონი მის ახლო დაემუვა მუხლებზე, დაწვრილებით უამბო იმ ღამის თავგადასავალი.

— ოჰ, ჩემო ნეტარება, — მიმართა ჯინევრამ, როდესაც დაბოლოვა სიტყვა, — მხოლოდ შენ არ შეუშინებია ჩემი, რომ გამოეცხადე მიცვალბებელი, მხოლოდ შენ ერის ვაგვარავ.

— ვესტო, მოყოწვრებე შენინენეს — ბიძისა, დედას ან შენ ქანას? — ვაქთა ანტრონი.

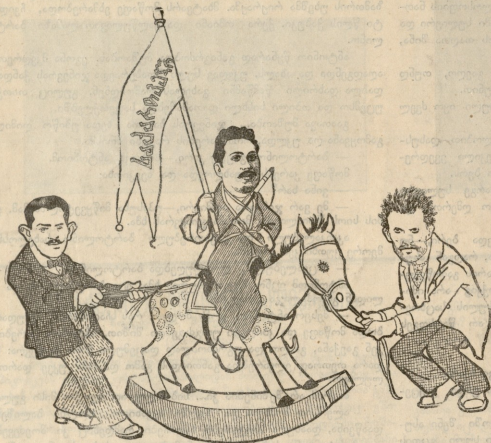
— მე აღარა მევანან ნათესავნი — არც ქმარი, არც ბიძა და აღარც დედა. შენს ტყვე ეტული უტყობი არახ ჩემებო, რადგან მე მკვედარი ვარ მათთვის; შენთვის კი ცოცხალი არსება და ამიგომ მხოლოდ შენ გვეყვებით.

შის ბრბობად სხეთ შემოთანამაშეს ფანჯარაში. ჯინევრა ღიმილით მიეგება მათ და რამდენადაც მზე ვაღო იწვედა, იმდენად სიკიცხლს სწითელი ემატებოდა ჯინევრას ღაწვეებს, საფეთქლის ძარღვების სისხლს იწყო თამაში. ხოლო, როდესაც ანტრონი დაეკონნა მის ბავთვა, ჯინევრას ეგონა, რომ მზემ აღადგინა მკვედრეთით და ახალს, უყვედა სიკიცხლს ანიქვდა.

— ანტრონი, — მიმართა ჯინევრამ, — ქრთხებულ იყოს სიკვილი, რომელმაც გვაქვავლა სიყვარული; კურთხებულ იყოს სიყვარული, რომელიც სიკვილისი უღლიფეთია.

წარსული წლის ღია ბარათები

(სერია მეორე)

„საქართველოს“ ჩედაცხიანი.

მ. მ. მინაბერი.

კ. მინაბერი: საბალსო ფრანკლი, მინაბერი მინაბერი...

მინაბერის მინაბერის მ. მინაბერის მინაბერი „საბალ-კლუბში“.